

i dogmatički zajedno i praktički. U 2. sv. se raspravlja o samoj moralci, a u 3. sv. o dužnostima socijalnim.

Još mi valja istaći i tu osebnost, što T. na koncu rasprave obično zaključne misli svoje iznosi — *conclusio totius tractatus* — ili kakav *Scholion*, u kojem reasumira u kratko sve, što je rečeno u raspravi. A i ti zaključci čine djelo i originalnim i zanimivim, a čitatelj crpe i odavle mnogu korist. Naš je zaključak: djelo ovo učenog auktora toplo preporučujemo svakom, tko želi da si pribavi solidna znanja moralnoga bogoslovlja. Djelo je izdano po društvu sv. Ivana Evang. u tiskari *Desclée et Soc.*

Dr. Pazman.

A. Tanquerey i E. M. Quévastre: *Brevior Synopsis theologiae moralis et pastoralis. Typis Societatis S. Ioannis Evangel. Desclée et Soc. Romae — Tornaci (Belgija) — Parisiis. 1911. str. XVI + 606 u 16°.*

Malena je to knjižica, ali puna. Zgodna je za opetovanje, kad valja na ispit poći za jurisdikciju, ispit župnički, ili kad treba u brzo da si ispovjednik ono u pamet dozove, što je prije i opširno učio. Dušobrižnici naime teško će imati vremena, da sjede ure i ure kod knjige, kako je to moguće bogoslovima u sjemeništu za vrijeme četirgodišnjeg naučnog tečaja. Za to im je potrebna manja, priručna knjiga, iz koje će brzo moći naći i pročitati ono, što im je baš za taj i taj slučaj potrebno.

Razdioba je ova: *Pars prior: Theologia moralis fundamentalis. C. I. De ultimo fine actuum humanorum. C. II. De actibus humanis. C. III. De legibus. C. IV. De conscientia. C. V. De peccatis. C. VI. De virtutibus in communi. Pars altera: Theologia moralis specialis. C. VII. De fide. C. VIII. De spe. C. IX. De caritate. C. X. De virtute religionis. C. XI. De virtutibus moralibus. C. XII. De virtute iustitiae. C. XIII. De contractibus. C. XIV. De variis statutum obligationibus. C. XV. De praeceptis Dei et Ecclesiae. C. XVI. De censuris ecclesiasticis. C. XVII. De Sacramentis in genere. C. XVIII.*

De baptismo. C. XIX. De confirmatione. C. XX. De SS. Eucharistia. C. XXI. De Poenitentia. C. XXII. De Extrema unctione. C. XXIII. De Ordine. C. XXIV. De Matrimonio.

U knjizi je u kratko i precizno izložena cijela nauka bogoslovlja moralnoga i ono, što danas obično predaje u školi profesor pastoralke i jusa (de *Matrimonio*). Poglavitije stvari štampane su krupnije, neke sitnijim slovima; naslovi i markantniji izrazi štampani su debelim slovima, tako te je ova knjiga veoma pregledna. Na koncu imade *index rerum alphabeticus*, po kojem se lako nagđe, što tko želi znati, na kojoj je stranici. I ovu knjižicu za praksu preporučujemo.

Dr. Pazman.

P. Paulus Schwillinsky G. S. B. *Anleitung zum Erstbeicht-, Erstkommunion- und Firmungsunterricht in ausführlichen Katechesen nebst zehn Kommunion-Andreden und Gebeten. Neu bearbeitet von P. Engelbert Gill O. S. B. Treće izdanje preradjeno prema posljednjim crkvenim odredbama. Graz 1912. Naklada Ulr. Moser-ova (J. Meyerhoff) c. i kr. dvorskog knjižara.*

Ovo maleno djelce sadržaje trostruku pouku za malene: pouku za prvu ispovijed, pouku za prvu pričest i pouku za potvrdu ili krizmu. Pouka je sastavljena u obliku kateheza, kako i mora biti za malene. Što se tiče prve pouke, o sv. ispovijedi, imade ovo djelce 11 kateheza, od kojih su 2 o sakramentu Pokore u opće, 2 o ispitivanju savjesti, 2 o pokajanju, 1 o odluci, 2 o ispovijedi, 1 o zadovoljštini, a 1 sadržaje praktičnu uputu, kako da se dijete pripravi i obavi sv. ispovijed. Dodatak ovoj pouci sadržaje govor djeci prije sv. ispovijedi. — Pouka o sv. pričesti sadržaje 12 kateheza i 10 govora prvopričesnicima. U tim katehezama govori se, kako je Gospodin obećao (1) i kako je doista naredio (2) presv. sakrament Euharistije pod prilikama kruha i vina, kako je podijelio vlast (3) pretvarati prilike u svoje tijelo i svoju krv, da je Krist nazočan (4) u

presv. Euharistiji, zatim zašto je Krist pod prilikama kruha i vina ovaj Sakrament naredio i zašto je u opće ovaj Sakrament naredio. Ova dva velika pitanja nije bilo dobro strpati u jednu katehezu (5), jer je gradivo preveliko, a pitanja su to za shvaćanje i odraslih dosta teška. Slijedeća (6) kateheza govori o štovanju presv. Euharistije, sedma o pričesti, osma o plodovima dostojnog pričješćanja, deveta o nedostojnoj pričesti, deseta o pripravi za sv. pričest, jedanaesta kako se prima sv. pričest i dvanaesta, posljednja, govori o zahvaljivanju poslije sv. pričesti. U deset govora prvopričesnicima obragjeno je više lijepih tema. Osobito je dirljiv treći govor „von den drei Kommunikanten“, a to je Juda, koji je na svoju propast pričestio se, sv. Petar, koji nije u dobru ustrajao sa svoje preuzetnosti, i bl. dj. Marija, koja je najdostojnije i s najvećim plodom prvu sv. pričest primila. U zadnjem se govoru preporučuje česta sv. pričest. — Pouka o potvrdi imade pet kateheza, u kojima se razlaže, što je sv. Potvrda, koji su učinci, tko je djeilitelj, sedam darova Duha Svetoga, i što znače obredi ovoga sv. Sakramenta (krizma, ulje, balzam, križ, pljuska). Na koncu imade govor za potvrđjenike.

Gg. vjeroučitelji moći će se ovom knjižicom dobro poslužiti, a i dušobrižnicima će dobro doći kod pouke malenih. Knjižicu preporučujemo. Cijena je neznatna K 1'50, uvez. K 2.

Dr. Pazman.

П. М. Саладилѡвъ: Къ бо-просу о реформѣ календаря. Два доклада. С. Петербургъ 1910. Стр. 80. (P. M. Saladilov: „K pitanju o reformi koledara“. Dvije rasprave. Petrograd 1910).

Da ne bi ova knjižica prošla neopažena u našoj „Bog. Smotri“, evo o njoj nekoliko riječi. Knjižica sadržava dva Saladilovljeva predavanja. U prvom nas S. upućuje, o čemu se radi. God. 1830. vijećao je posebni odbor carske akademije nauka u Petrogradu o reformi koledara i stvorio je zaključak, da je neophodno nužno zamijeniti julijanski koledar gregorijanskim. No ministar nastave knez Liven bijaše protiv toga iz crkveno-politi-

čkih razloga, i njegovim nastojanjem skine car Nikola I. pitanje o koledaru s dnevnoga reda.

God. 1899. pokrenulo je rusko astronomsko društvo iznove to pitanje. Posebni odbor ovog društva u zajedini sa zastupnicima interesiranih ministarstva stvorio je ove zaključke: Gregorijanski koledar ne će se podnipošto usvojiti. Umjesto da se julijanski koledar ispravi prema gregorijanskomu, ispravit će se prema prijedlogu profesora Medlera, naime tako da se svakih 128 godina ispusti prijestupna godina. Dan proljetne jednači neka se ustanovi, kakav je bio u vrijeme rođenja Isusova, a ne u vrijeme Nicejskoga sabora; od sadanjeg broja godina neka se oduzme 14 dana. Na taj će način razlika između istoka i zapada biti 1 dan, a iza g. 1920. dva dana. Dioba dana i mjeseci neka ostane kao i prije. Međunarodna konferencija neka ispita to pitanje, neka ustanovi prvi meridian. U svezi s promjenom koledara neka duhovna oblast ustanovi uskrсне pomične svetkovine uvaživši prijedlog berlinskog profesora Förstera, kako se Uskrs ne bi ravnao po promjeni mjeseca.

S. ne odobrava zaključke astronomskog društva. Navodi za to više razloga. Glavni je, što se na taj način faktički ne dolazi do jedinstva sa zapadom. Koledar mora biti jedan te isti za sve ljude. Zato stavlja poseban prijedlog. Koledar imade biti sunčani, točan i prema najnovijim rezultatima znanosti. Julijanski koledar računajuć građansku godinu 365.25 dana lučio se g. 1900, od sunčane godine koja broji 366'2422 dana za 0'0078. Ako bi ta razlika ostala trajna, to bi za 128 narasla za 1 dan. Zato hoće prof. Medler da se u julijanskom koledaru svakih 128 godina jedan dan ispusti. Gregorijanski koledar nije mnogo lošiji, jer njegova je razlika od sunčane godine umetanjem jednoga dana svake četvrti i svake četiristote godine — samo 0'0002. Razlika od sunčane godine tako je malena, te u 4.000 godina jedva naraste na 1 dan, a u 10.000 godina nije veća od 2 dana. Odatle slijedi da po Medleru ispravljani julijanski koledar nije mnogo točniji od gregorijanskog, a u prijedglednosti i jednostavnosti za njim kud i kamo zaostaje.

Početak godine neka bude proljetna